

DANMARKS NATURFREDNINGSFORENING

Årsberetning fra afdelingen i
Aarhus Kommune

29. september 2013

Indhold	
DN Aarhus mener:.....	4
44 anbefalinger der kræver handling nu.....	4
Afdelingens arbejde i Aarhus Kommune	5
To, måske tre, fredningssager	5
Lillering Skov, Tåstrup Mose, Tåstrup Sø og Stjær Stenskov	5
Tillægfredning for stisystem omkring Stilling-Solbjerg Sø	6
Botanisk Have	6
Moesgård Allé – et sandt dilemma.....	7
En meget varieret sagsbunke.....	7
Fulden-fredningen	7
Borehuse ved Brabrand Sø	8
400 kV-højspændingsnettet ved Årslev Engsø	8
Vandscooter og jetski	9
Fældning i de kommunale skove.....	9
Travlhed i den kommunale planlægning.....	9
Kommuneplan 2013	10
Naturkvalitetsplan 2013-2030	10
Friluftsplán 2013 - 2017	10
Lokalplanforslag for centerområde i Skæring.....	11
Brendstrupkilen	11
Grønne projekter.....	11
Nyt kystnært stenrev ved De bynære Havnearealer	11
Mere natur og flere rekreative muligheder på kommunalt ejede arealer	11
Miljøgodkendelse uden miljøvurdering	12
Nye vejanlæg skaber nye problemer	13
Viborgvej bliver motorvej vest for Tilst	13
Bering-Beder vejen.....	14
Havmøller i modvind	14
Samarbejde på kryds og tværs.....	15
Antal medlemmer i DN Aarhus og kommunikation.....	16
Medlemsarrangementer	16
Bestyrelsesmedlemmer for DN Aarhus, 2013	17

DN Aarhus mener:

44 anbefalinger der kræver handling nu

I dette forår præsenterede Natur- og Landbrugskommissionen i rapporten 'Natur og Landbrug – en ny start' sine anbefalinger til regeringen – i alt 44 med tilhørende 144 forslag til konkrete handlinger. Nogle af de væsentligste anbefalinger er:

- Etablering af en ny model for anvendelse af gødning på markerne
- Etablering af nationalt naturnetværk og oprettelse af en national naturfond
- Markante ændringer af lovgivningen, bl.a. Landbrugsloven og Naturbeskyttelsesloven

Ved overdragelse af anbefalingerne til regeringen og Folketinget har kommissionen samtidig understreget, at anbefalingerne skal ses som et samlet hele og ikke som en vifte, man kan plukke i efter forgodtbefindende.

Oprettelse af en naturfond, er en af de anbefalinger, som kommissionen mener, skal i gang-sættes med det samme, ”hellere i dag end i morgen” som kommissionsformanden Jørn Jespersen siger. Anbefalingen lyder på, at staten varigt og årligt skal skyde 300 mio. kr. i fonden til naturgenopretningsprojekter, etablering af ny natur og forstærkelse af indsatsen for natur og biologisk mangfoldighed i

Billedet er fra DN's publikation 'Fremtidens landbrug i balance med natur og miljø', hvor DN præsenterer sin landbrugspolitik med en vision om et landbrug der fungerer i balance med sine omgivelser.

Danmark. Fondens aktiviteter skal ikke erstatte, men supplere og forstærke eksisterende offentlige og private indsatser for mere og bedre natur.

Alt sammen lyder særdeles positivt, men sporene fra fortiden skræmmer. For ca. 12 år siden udgav det såkaldte Wilhjelmudvalg en statusrapport ligeledes med en række anbefalinger. Siden er det kun blevet værre på grund af manglende politisk vilje til at ændre på forholdene. De nye anbefalinger vil samlet set både kunne skabe mere natur, bedre natur og mindske næringsstofbelastningen af vandmiljøet. Samtidig skabes der plads til, at landbruget kan få bedre produktionsvilkår på de arealer, hvor det ikke går ud over naturen. Altså umiddelbart en ren win-win-situation.

Vi må så blot håbe, at det politiske mod ikke også svigter denne gang. Hele rapporten med alle anbefalingerne kan læses på naturoglandbrug.dk.

Afdelingens arbejde i Aarhus Kommune

To, måske tre, fredningssager

Egentlig fredningsarbejde i traditionel forstand har ikke præget det lokale arbejde i større omfang gennem årene, men nu er to konkrete fredningsforslag videresendt til fredningsmyndighederne, og der er muligvis et tredje på vej.

Lillering Skov, Tåstrup Mose, Tåstrup Sø og Stjær Stenskov

I april 2012 fremsendte vi i samarbejde med Skanderborg og Aarhus kommuner et gennearbejdet forslag til Fredningsnævnet. Fredningsforslaget omfatter 221,2 ha, og budgetoverslaget for fredningen andrager ca. 4,5 mio. kr. I september 2012 blev forslaget præsenteret for offentligheden ved et velbesøgt møde med efterfølgende besigtigelse, og siden har der været mulighed for at indsende bemærkninger, ændringsforslag mv. til sagsrejserne. Disse bemærkninger er nu behandlet, og der er lavet forskellige konsekvensrettelser i forslaget, som så atter er fremsendt til Fredningsnævnet til videre behandling.

Vælger nævnet herefter at realitetsbehandle forslaget, har det to år fra sagsrejsningstidspunktet til at afsige en fredningskendelse. På grund af erstatningens størrelse går sagen videre til Natur- og Miljøklagenævnet, der efter yderligere et offentligt møde afsiger den endelige kendelse. Læs om områdets store natur- og kulturhistoriske kvaliteter i fredningsforslaget på dn.dk/Aarhus.

Udsigt over Taastrup Sø fra udsigtspunkt ved én af de mange gravhøje i området.

Tillægsfredning for stisystem omkring Stilling-Solbjerg Sø

Vi er nået et vigtigt skridt videre i arbejdet med at få en sammenhængende sti hele vejen rundt om Stilling-Solbjerg Sø, i alt 16 km. Arbejdet, der egentlig startede tilbage i 1987, er nu endt med, at et færdigt fredningsforslag er fremsendt til Fredningsnævnet og efterfølgende bekendtgjort i relevante medier i april.

Fredningens formål er, at sikre og styrke områdets landskabelige og naturmæssige kvaliteter, at forbedre offentlighedens adgang til de sønære arealer ved at skabe grundlag for etablering af et sammenhængende stisystem, at sikre og udvikle de rekreative kvaliteter, og at skabe grundlag for naturpleje, naturformidling og naturgenopretning. Erstatningen anslås til 237.624 kr.

Fra lodsejerside har det været hævdet, at området rummer så sårbare fuglearter, at fredningsforslaget ikke bør gennemføres. Disse oplysninger har dog ikke kunnet bekræftes ved vores forarbejde.

Næste skridt er, at Fredningsnævnet indkalder til et offentligt møde om sagen.

Under arbejdet med fredningsforslaget for Stilling-Solbjerg Sø har vi foretaget flere fugletællinger. Her sker det i kano fra søsiden.

Botanisk Have

”Vores bypark bliver stjålet” lød en overskrift for nylig på et læserbrev om et grønt areal i sydbyen, men overskriften illustrerer desværre en mere generel tendens. Byens parker og grønne områder er under et voldsomt pres. Eksemplerne er mange. Den Gamle By’s udvidelse i Botanisk Have, Classic Car Races i Mindeparken, Universitetets udvidelse vest for Langelandsgade, institutionsbyggeri i Skanseparken og Langenæsparken, og senest har vi fået en henvendelse fra en bekymret borger om fremtiden for det store parkområde ved Psykiatrisk Hospital.

Den udvikling (eller rettere afvikling) må stoppes, og en nærliggende løsning kunne være at gøre som i f.eks. København, Odense og Kalundborg nemlig at gøre brug af det mest sikre bevaringsinstrument, vi råder over – en egentlig fredning af byens parker.

Vi har derfor taget et gammelt forslag om fredning af Botanisk Have op af arkivskuffen med henblik på at få afdækket mulighederne for en varig beskyttelse af denne centrale park.

Botanisk Have overtaget af Den Gamle By

Moesgård Allé – et sandt dilemma

I plangrundlaget for det nye Moesgård Museum mangler en konkret stillingtagen til, hvordan adgangsforholdene skal løses. Kapaciteten på den fredede allé skønnes utilstrækkelig, men hvad gør man så?

I 11. time foreslår Aarhus Kommune så, at man anlægger en parallelvej syd for alleen altså inde i Fulden-fredningen. Fredningsnævnet accepterer i 2012 denne løsning som *”den mindst indgribende i området”* og giver den fornødne dispensation. Efter vores opfattelse er denne dispensation imidlertid slet ikke mulig i henhold til fredningsbestemmelserne, og vi ankede derfor afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Efter besigtigelse af området i april 2013 har Natur- og Miljøklagenævnet ophævet dispensationen fra Fulden-fredningen og *”hjemvist sagen til Fredningsnævnet til fornyet behandling efter en nærmere drøftelse af de foreslåede alternativer med Danmarks Naturfredningsforening og Moesgård Museum samt Aarhus Kommune”*.

Moesgård Museum ønsker en ny og bredere allé i stedet for den eksisterende, mens vi har peget på en løsning med ensretning, en løsning der også inddrager Ny Moesgårdvej. En mere kontroversiel løsning er en vej nord for alleen ind over golfbanen. Fredningsnævnet har klart givet udtryk for, at en vej syd for alleen eller en ny og bredere allé begge vil kræve, at der rejses en helt ny fredningssag, og nævnet har samtidig givet udtryk for, at en sydlig vejforlægning ved en ændring af Fulden-fredningen i givet fald er en mere sandsynlig løsning end en fældning og nyplantning af Moesgård Allé. Og her står sagen så nu med en række konfliktfyldte valgmuligheder. Spørgsmålet er, om kommunen vil rejse en ny fredningssag for en linjeføring, som ikke er ønsket af hverken museet eller os, eller de vil bekoste, at der tilvejebringes et mere fyldigt beslutningsgrundlag f.eks. i form af en VVM-redegørelse (Vurdering af Virkning på Miljøet), som måske, måske ikke kan give et mere nuanceret og brugbart billede af valgmulighederne.

Møde med Natur- og Miljøklagenævnet i april 2013, på og ved Moesgård Allé.

En meget varieret sagsbunke

Ud over de større og ofte langvarige arbejdsopgaver modtager vi hvert år en række forespørgsler og henvendelser fra medlemmerne samt afgørelser inden for mere afgrænsede områder fra myndighederne. At denne del af arbejdet emnemæssigt spænder vidt, illustreres af de følgende eksempler.

Fulden-fredningen

Via et af vore medlemmer er vi blevet opmærksomme på ret omfattende jordarbejder og opførelse af læskure inden for Fulden-fredningen og i klar strid med fredningsbestemmelserne. Efter en besigtigelse med Fredningsnævnet udtaler dette: *”De skete terrænændringer er i strid med fredningsbestemmelserne, og fredningsnævnet*

lovliggør ikke terrænændringer og meddeler således ikke dispensation. Der skal derfor ske retablering, hvilket medfører, at i hvert fald ét af de to læskure fjernes". Arbejdet med at tilbageføre området til oprindelig tilstand er nu godt i gang.

Borehuse ved Brabrand Sø

Aarhus Vand A/S har ansøgt om tilladelse til at opstille tre borehuse mellem Brabrandstien og Brabrand Sø syd for Stavtrup. I fredningsbestemmelserne anføres, at det ikke er tilladt at opføre bygninger af nogen art eller anbringe andre indretninger, der kan virke mispydende eller hindre den frie udsigt mod søen. Fredningsnævnet har alligevel givet tilladelse til at opføre de tre borehuse med den begrundelse, at Aarhus Vand A/S har en anerkendelsesværdig interesse i at udskifte de nuværende underjordiske bygningsværker, og at de ikke vil virke mispydende i en sådan grad, at der er grundlag for ikke at meddele dispensation. DN Aarhus mener modsat, at der mangler tilstrækkelig dokumentation for nødvendigheden af at erstatte eksisterende brøndtoppe på ½ til 1 meter med borehuse på 2,25 m, og vi har derfor anket afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet. Anken er yderligere begrundet med, at yderligere syv brønddæksler i samme område senere forventes udskiftet med tilsvarende høje borehuse.

Det er borehuse som dette, der ønskes opsat mellem Brabrandstien og søen. Billedet her er fra Kasted Mose.

400 kV-højspændingsnettet ved Årslev Engsø

Tilbage i 2010 modtog vi fra Miljøministeriet et oplæg om forskønnelse af 400 kV-højspændingsledningen over Årslev Engsø. Vi anbefalede dengang, at man skulle vælge en kabellægning, hvilket vil være en stor æstetisk gevinst for dette meget besøgte område. I september 2012 offentliggjorde Naturstyrelsen forslag til kommuneplantillæg med VVM-redegørelse for forskønnelse af 400 kV-ledningen ved Årslev Engsø – en rapport på hele 68 sider. Vi debatterede oplægget og anbefalede atter en kabelløsning. Det samme gjorde Aarhus Kommune.

Blot et par måneder senere meddeler Miljøministeriet lakonisk, at sagen stilles i bero til efter 2020. Åbenbart var der ingen penge i kassen! Havde man erkendt det noget før, kunne en masse tid for mange mennesker være sparet; det samme gælder knap 5 mio. kr. til VVM-undersøgelsen. Tages spørgsmålet op igen efter 2020, skal hele proceduren antagelig gå om inkl. en ny og bekostelig VVM-analyse.

Vandscooter og jetski

Der har sidste år og i år været ret omfattende brug af jetski/vandscootere bl.a. umiddelbart nord for Aarhus Lystbådehavn såvel lovligt dvs. uden for 300 m grænsen som desværre også i vid udstrækning ulovligt. Det har medført en del konflikter for områdets andre brugere. Et ønske om fred og ro passer dårligt sammen med brug af vandscooter og jetski i høj fart.

Efter henvendelse til Aarhus Kommune har vi fået oplyst, at der ikke er konkrete planer for løsning af konflikterne, men at kommunen håber, at den nyetablerede Aarhus Jetski og Vandscooter Forening kan bidrage til at få fokus på og standset eventuel ulovlig sejlads. Sidstnævnte er dog også en opgave for politiet.

Kommunen gav i 2012 dispensation til afholdelse af DM i vandscootersejlads, men der vil ikke fremover blive givet dispensation til et sådant stævne på dette sted.

Vi har opfordret kommunen eventuelt i samarbejde med andre kommuner til at presse på over for ministeren for at få en nummerering af de hurtige fartøjer. Det vil gøre det lettere fra land at registrere lovovertræderne.

Mange borgere har i sommerperioden været generet af jetski og vandscootere specielt ud for Risskov. Vi arbejder for at få den ulovlige del af denne støjende færdsel standset.

Fældning i de kommunale skove

Vi har modtaget flere henvendelser fra byens borgere om de fældninger, der har fundet sted specielt i de mere bynære dele af de kommunale skove. Fældningerne fandt sted i en meget våd periode, og da der samtidig var tale om renafdrift, forekom resultatet meget voldsomt og unødvendigt. Speciel skræmmende er fældningen af de store, gamle og meget værdifulde asketræer i Kirkeskoven over for Forstbotanisk Have. Netop disse gamle træer var en guldgrube for mange svampe, mosser og smådyr, altså den biodiversitet, man ellers i andre sammenhænge priser i høje toner.

Kommunens afdeling Natur og Miljø deler desværre ikke vores – og mange andres – betænkelighed ved den nuværende skovdrift, der er lagt i hænderne på Hededanmark. Natur og Miljø vurderer, at skovningen faktisk er mindre indgribende end den gamle form, selvom det ser voldsomt ud! Ansvarer hviler dog også på Byrådet, der har besluttet, at der – af indtægtsmæssige grunde – hvert år skal fældes 6.000 m³ træ i Aarhus-skovene mod tidligere 2.000 m³. Ærgerligt at de naturmæssige og rekreative interesser ikke vægtes højere.

Travlhed i den kommunale planlægning

Mod slutningen af en byrådsperiode er der i reglen mange overordnede planer, der skal være færdige og behandlet politisk, og 2013 er bestemt ikke nogen undtagelse. En meget vigtig planlægning for klimatilpasning når dog først at blive klar i 2014.

De planer, vi har kommenteret, nævnes i det følgende.

Kommuneplan 2013

Høringsmaterialet til den igangværende kommuneplanrevision er udformet som en temaplanlægning om kystområdet, kulturmiljøet, jordbruget og landskabet samt statens vand- og naturplaner og Råstofplan 2012. Den egentlige høring blev i sensommeren suppleret med en ny offentlig høring, og den politiske proces er derfor endnu ikke tilendebragt.

Sammen med Den Gamle By har vi tilsluttet os forslaget om dannelse af et nyt kulturmiljøråd. Senere på året vil der blive taget stilling til kommissorium og sammensætning.

Vi har endvidere benyttet lejligheden til atter at slå et slag for, at den natur, der er inde i byen og den nærmeste periferi, ikke glemmes. Undersøgelser viser, at vi borgere kun benytter de grønne områder regelmæssigt, hvis de ligger mindre end 10 minutter fra vores bopæl. Kommunen oplyser i den sammenhæng, at de er i gang med at undersøge, hvor mange boliger, der ligger inden for 500 m fra et grønt område, og hvordan det sikres, at mindst 90 % af boligerne har maksimalt 500 m til et grønt område. Hvad kommunen forstår ved et grønt område oplyses ikke.

Endvidere lover kommunen, at i forbindelse med udarbejdelse af nye lokalplaner skal vand og grønne områder indarbejdes som en integreret del af lokalplanområdet. Dette hilser vi meget velkommen. Til vore bemærkninger om et grønt Aarhus siger kommunen, at der i forbindelse med Kommuneplan 2017 *"overvejes visioner og retningslinjer for begrønning af city af hensyn til klimatilpasning, sundhed og miljø"*. Bedre sent end aldrig, kan man sige, selvom ordet "overvejes" jo ikke er voldsomt forpligtigende.

Naturkvalitetsplan 2013-2030

Byrådet besluttede med Kommuneplan 2009, at kommunen vil prioritere sine naturopgaver i en kommende naturkvalitetsplan. Planen opsætter mål og retningslinjer for den beskyttede natur, skovene, naturnetværket, plante- og dyrearter, naturen i byen og invasive arter. Der er tilsammen 1.507 ha natur i kommunen svarende til ca. 5 % af kommunens areal. Det er halvt så meget som landsgennemsnittet.

Sammenlignet med andre kommuner bruger Aarhus Kommune relativt få kroner på natur- og miljøindsatsen, faktisk er det under 0,33 % af kommunens samlede budget.

Derfor har vi opfordret byrådet til at se mere positivt på denne del af den kommunale indsats, når budgettet lægges.

Frilftsplan 2013 - 2017

Også Frilftsplanen er et resultat af Kommuneplan 2009, idet Byrådet har besluttet, at kommunen skal fremme friluftslivet gennem arbejde med en frilftsplan. Planen skal bruges som et værktøj til at prioritere indsatserne for friluftslivet, således at Byrådets mål og visioner for friluftslivet kan virkeliggøres.

I forbindelse med en indledende høring inden byrådsbehandlingen har vi fremsendt en række kommentarer, som mest handler om forskellige præciseringer. Når den politiske proces er tilendebragt, sendes planen i offentlig høring i otte uger. Her vil vi atter gennemgå planen og bl.a. fokusere på målbarheden af de enkelte forslag.

Lokalplanforslag for centerområde i Skæring

I sidste årsberetning skrev vi, at vi havde gjort indsigelse til Lokalplanforslag 902 for et centerområde i Skæring. Kommunen ønsker at udnytte et kommunalt ejet areal udlagt til ”offentligt rekreativt område” til et bycenter med butikker, kontorer og andre erhverv. Vi ønsker den oprindelige plan fastholdt, men byrådet var ikke enig i den prioritering. Vi har ikke kommenteret andre af årets lokalplanforslag.

Brendstrupkilen

I 2009 kommenterede vi et debatoplæg om placering af et nyt byområde i Brendstrupkilen. To muligheder var opstillet. Vi gik imod den ene, der vil bryde alvorligt med den grønne korridor, og samtidig vil vi gerne friholde dalbunden, så den fortsat kan indgå i kommunens klimatilpasningsstrategi.

Med den nye Kommuneplan 2013 er begge områder taget ud af planlægningen.

Grønne projekter

Gennem de sidste år har kommunen afsat penge til såkaldte Grønne Projekter, som dækker over en bred vifte af konkrete indsatser i Aarhus Kommune fra naturpleje og nye naturarealer, forbedret information og adgangsmuligheder samt renovering af vores skove og parker. Alle kan indsende forslag til konkrete projekter, en mulighed vi har benyttet os af.

Nyt kystnært stenrev ved De bynære Havnearealer

Formålet med dette projekt er på sigt at skabe nye kystnære stenrev, som dels kan danne basis for den store artsrigdom, som stenrev traditionelt er kendt for, dels skal skabe mulighed for formidling omkring den, for mange, ukendte verden, der findes ved og lige under havoverfladen.

I nært samarbejde med kommunen blev første skridt taget i juni, idet der blev læsset 1.100 tons tidligere stenrevssten i havet ud for Jette Tikjøbs Plads på Aarhus Ø. Dette nye rev er ca. 10 meter bredt og 5-7 meter dybt. Efterhånden som flere tidligere stenrevssten dukker op under gravearbejderne ved havnen, vil disse også blive ført tilbage til havet, så stenrevet bliver endnu større og mere oversøisk. Se flere oplysninger og følg projektet på: debynaerehavnearealer.dk/stenrev

En havterne flyver ved den første fase af stenrevet hvor tidligere stenrevssten fra Aarhus Bugt føres tilbage til havet efter at have været gravet ned i årtier i Aarhus Havn.

Mere natur og flere rekreative muligheder på kommunalt ejede arealer

I nært samarbejde med kommunen er der skabt mere natur og bedre adgangsforhold syd for den nuværende parkeringsplads ved Moesgård Museum:

Her er vandløb blevet genskabt, frilagt fra drænrør, der er kommet flere vandhuller og våde pletter til glæde for ikke mindst løvfrøerne, der skal ske pleje af de levende hegn langs Bispelundvej med det formål at skabe de for herregårde så typiske alléer og der er anlagt en ny sti fra Oddervej (med adgang videre til fx Langballe og Hørret Skov) til Moesgård og derfra videre til Giber Å langs Bispelundvej. Denne sti ses markeret med grønt på kortet.

Vi ser gerne, at lignende tiltag gennemføres på andre kommunale arealer, og vi har derfor søgt om midler via puljen Grønne Projekter, så arbejdet kan videreføres også i 2014. Som nyt potentielt område har vi peget på Eskelund-arealerne.

Miljøgodkendelse uden miljøvurdering

Aarhus Kommune har i februar i år givet en miljøgodkendelse til HCS A/S Transport og Spedition i Trige og samtidig vurderet, at der ikke er VVM-pligt for anlægget. Miljøgodkendelsen vedrører opbevaring og behandling af 600.000 tons affald, heraf 4.500 tons farligt affald som pesticider, radioaktivt materiale, opløsningsmidler og kviksølv. Desuden 2.000 tons farmaceutisk affald og medicinrester og 25.000 tons jernbanesveller og trykimprægneret træ. DN mener, at det er stærkt kritisabelt, at Kommunen vil give tilladelse til etablering af

HCH har fået tilladelse til opbevaring og behandling af yderligere 600.000 tons affald.

Det er naturligvis vigtigt, at dette sker på betryggende vis.

forureningstruende virksomhed ovenpå et meget sårbart grundvandsmagasin til Truelsbjergværket, og foreningen frygter, at sagen kan danne præcedens og åbne en ladeport for fremtidige tilladelser til etablering af virksomheder af grundvandstruende karakter i sårbare drikkevandsområder. DN har derfor klaget til Natur- og Miljøklagenævnet med ønske om, at der som minimum foretages en fuld VVM, men at der af hensyn til grundvandsressourcerne og de særlige geologiske forhold slet ikke bør gives tilladelse til håndtering af problematiske kemikalier som i den aktuelle godkendelse.

I juli har Natur- og Miljøklagenævnet anmodet kommunen om en række supplerende oplysninger vedrørende afgørelsen om ikke-VVM-pligt. Når kommunens svar foreligger, vil vi genoptage sagen.

Nye vejanlæg skaber nye problemer

Hvis der ikke sker ændringer i de eksisterende trafikmønstre, så forventes der en vækst i biltrafikken i Aarhus Kommune på ca. 60 % frem til 2030. Det vil selvfølgelig få mærkbare konsekvenser for fremkommeligheden. Når man samtidig ved, at mere vej giver mere trafik, så er udfordringen til at få øje på!

Viborgvej bliver motorvej vest for Tilst

Som anført sidste år har Vejdirektoratet på baggrund af en såkaldt VVM-undersøgelse fremlagt et forslag til linjeføring for en ny motorvej fra Tilst til Hammel. Vi har udtrykt glæde over, at der med forslaget er taget hensyn til naturværdierne i det store område omkring Borum Stormose og Vind Skov.

Men hvad der er godt for naturen, er ikke nødvendigvis godt for alle. En stor gruppe beboere i Mundelstrup har følt, at vejen kommer for tæt på dem, og de har derfor protesteret kraftigt mod forslaget. Resultatet er, at Vejdirektoratet nu har udsendt et nyt forslag kaldet "Sydlig variant Kløverblad".

I den tilknyttede miljøvurdering til dette forslag står bl.a. følgende: *"I forhold til de oprindelige linjeføringer i VVM-redegørelsen vil forslaget Sydlig variant Kløverblad medføre en større påvirkning af naturværdierne"*. Det var altså for tidligt at glæde sig over hensyntagen til naturen.

Vi har derfor atter gjort opmærksom på vigtigheden af at bevare store sammenhængende naturområder som Borum Stormose og Vind Skov så uforstyrrede som muligt. Faunapassager og erstatningsvandhuller er bedre end ingenting, men de kan ikke kompensere for tabet af store sammenhængende naturområde. Vi foreslår derfor, at vejmyndighederne ud over selve placeringen også ser på alternativer f.eks. en mindre pladskrævende motortrafikvej i stedet for den meget pladskrævende motorvejsløsning med en kløverbladstilslutning til E45.

Viborgvejs mulige passage af Borumvej.

Når Vejdirektoratets endelige indstilling er klar og afleveret til ministeren, skal Folketinget beslutte, om der skal vedtages en anlægslov. En for alle berørte parter stærkt utilfredsstillende og tidsmæssigt alt, alt for lang sagsgang.

Med realiseringen af Vejdirektoratets udspil er problemerne med trafikken på Viborgvej langt fra løst. Der venter Aarhus Kommune en stor opgave med at løse de kaotiske forhold mellem E45 og byen, problemer der næppe bliver mindre med en motorvej fra E45 og videre vestpå.

Bering-Beder vejen

Forslaget om et vejforløb mellem Bering og Beder har efterhånden flere år på bagen, men nu er der antagelig snart nyt i sagen. Vi har fået oplyst, at kommunen er i gang med at udarbejde en VVM-redegørelse, som forventes fremsendt til byrådet ultimo 2013. Ønsker byrådet, at arbejdet videreføres, vil der blive en ny offentlighedsfase, hvor vi naturligvis vil forholde os til de naturmæssige konsekvenser af vejanlægget. Efter fornyet byrådsbehandling kan en konkret linjeføring være klar medio 2014. Det skal dog nævnes, at byrådet pt. ikke har afsat midler til at etablere vejen!

Havmøller i modvind

I forbindelse med en planlagt havvindmøllepark ved Mejls Flak har DN's landssekretariat indsendt høringssvar med en række justeringer og anbefalinger. DN Aarhus har fulgt op på høringssvaret ved at indgå en aftale med Havvind Århus Bugt A/S (HÅB), som står bag projektet. Aftalen giver os mulighed for at være medbestemmende omkring fundamenterne omkring møllerne. Erfaringer fra andre havvindmølleparker viser, at fundamenterne og de sten, der skal beskytte møllerne mod havstrømme, faktisk kan blive til stor gavn for det marine liv bl.a. fiskeyngel og hummer. Det samme fremgår af foreningens netop vedtagne Havpolitik. HÅB har gennem hele forløbet været meget positiv over for tanken. Umiddelbart skulle man tro, at en sådan aftale ikke vil medføre de store protester, men sådan er det bestemt ikke gået.

"Katastrofe for Østjylland", "Natursvineri", "Fanatikere med grønt bind for øjnene", "En visuel katastrofe", "Dødssynd", "Der er jo olie og skiffergas nok" er bare enkelte af de kommentarer, der er indsendt til foreningen og/eller pressen.

Nu sluttede stenalderen ikke på grund af manglende sten, og oliealderen vil ikke slutte på grund af manglende olie, men via bedre teknologi, som fremtidsforsker Jesper Bo Jensen så rigtigt udtrykker det. Så længe målet er et Danmark uden brug af fossile brændsler i 2050 (jævnfør regeringsgrundlaget) bliver den energi, vi kan få fra vinden en særdeles central

Anholt Havvindmøllepark, Danmarks største, blev indviet den 4. september i år. Parken leverer med sine i alt 400 MW strøm svarende til ca. 400.000 danske husstandes forbrug.

medspiller. Og vindmøllerne kan ikke alle sammen opstilles uden for (vores) synsvidde. Vi trænger til et revideret natursyn, et opgør med holdningen, at gamle ineffektive stubmøller er en berigelse for landskabet, mens moderne energieffektive møller er en ren skændsel. Trods protesterne arbejdes der da også videre med projektet ved Mejl Flak.

Samarbejde på kryds og tværs

For tredje år har vi i samarbejde med Naturhistorisk Museum og Jydsk Naturhistorisk Forening udarbejdet en såkaldt Østjysk Naturkalender, der – i det omfang det har været muligt – viser årets foreningsaktiviteter.

I marts i år inviterede Aarhus Kommune repræsentanter for en lang række organisationer til et todages dialogmøde om, hvordan opgaverne kan løses i kommunen. Arbejdet blev koncentreret om tre temaer:

- Inddragelse af borgere, foreninger og virksomheder
- Styring, samarbejde og kultur
- Organisering af service til borgerne

Initiativet må siges at være meget prisværdigt. Mødets anbefalinger blev nedfældet i en række slutdokumenter. Kun fremtiden kan vise, om initiativet sætter varige spor.

Myndighedssamarbejde på afdelingsniveau handler i dag alene om Aarhus Kommune og her naturligvis især afdelingen for Natur og Miljø og Magistratsafdelingen for Teknik og Miljø. Med sidstnævnte har vi et årligt kontaktmøde, hvor forskellige tekniske, byplanmæssige og naturforvaltningsmæssige spørgsmål tages op til drøftelse oftest på et mere generelt niveau. Natur og Miljø er vi i mere regelmæssig dialog med om forskellige konkrete miljø-, natur- eller planopgaver.

Grønt Råd: Sammen med en lang række andre organisationer er vi med i kommunens grønne råd. I det forgangne år har der bl.a. været følgende på dagsordenen:

- Status for fredningen ved Harlev (Lillering Skov, Tåstrup Mose, Tåstrup Sø og Stjær Stenskov)
- Status for Friluftsplan og Naturkvalitetsplan
- Mere plads til vandet i fremtiden
- Status for Grønne Projekter
- Status på Vand- og Naturhandleplaner
- Præsentation af Go Green-portalen
- Rekreative tiltag og naturpleje med Todbjerg som eksempel
- Klimatilpasningstiltag

En undergruppe under Det Grønne Råd drøfter endvidere løbende forskellige tiltag i forbindelse med de såkaldte invasive arter, altså ikke danske arter, hvis forekomst truer den biologiske mangfoldighed. Foruden de kendte som kæmpebjørneklo og hybenrose har kommunen nu også på vores foranledning startet på bekæmpelse af den smukke men meget aggressive canadisk gyldenris.

Den smukke, gule – men invasive plante – Canadisk Gyldenris har allerede bredt sig mange steder. Her ses den mellem jernbanesporet og cykelstien ved Risskov.

Antal medlemmer i DN Aarhus og kommunikation

Antallet af medlemmer af DN i Aarhus-området har de sidste år ligget lidt under 8.000: sidste år var det 7.781 men i år noget lavere nemlig 6.811.

Så langt vore ressourcer rækker, arbejder vi videre med at skabe større synlighed om vores arbejde. Hjemmesiden er under fortsat udbygning (se dn.dk/Aarhus), og vi udgiver et nyhedsbrev, når der er noget aktuelt at berette til de af vore medlemmer, der har oplyst deres e-mail til os via hjemmesiden.

Medlemsarrangementer

I sæsonen 2012/2013 har DN Aarhus annonceret følgende arrangementer:

- 03.10. Foredrag: Natur på hjernen
- 03.11. Svampetur ved Moesgård
- 06.01. Ekskursion til Forstbotanisk Have
- 04.02. Foredrag: Snylteplanter – en avanceret livsform
- 23.02. Besøg på Studstrupværket
- 02.03. Temadag på Naturhistorisk Museum. Naturovervågning – hvorfor og hvordan?
- 17.03. Vandretur ved Giber Å
- 16.04. Sejltur på Aarhus Bugt med Searangers
- 17.04. Foredrag: Regnskovens skatte
- 21.04. Affaldsindsamling
- 12.05. Ekskursion til Rugård Sønderkov
- 16.05. Aftenvandring i Vilhelmsborg Skov
- 16.05. Løvfrø-ekskursion ved Moesgård
- 25.05. Ekskursion til Halvøen Kalø ved Rønde
- 09.06. Sejlsads med toldkrydsjagten ”Valkyrien”
- 29.06. Sejltur på Aarhus Bugt
- 13.07. Smag på og for Mols
- 13.-14.07. Nature Explorer
- 18.08. Botanisk ekskursion til Lille Vildmose
- 17.09. Ekskursion til væksthuset i Botanisk Have (teknik mv.)

Af kommende arrangementer i sæsonen 2012/2013 kan bl.a. nævnes:

- 15.03. Temadag på Naturhistorisk Museum. Krig og fred i naturen

Tilst, september 2013
Søren Højager.

Bestyrelsesmedlemmer for DN Aarhus, 2013

Søren Højager <i>Formand</i>	Mejløvænget 4, 8381 Tilst Tlf. 86 24 25 21	soeren.hoejager@skolekom.dk
Jens Dybkjær Holbech <i>Næstformand</i>	Marselisborg Allé 32,4, 8000 Aarhus C Tlf. 86 19 50 91 – arb.28 99 25 33	holbech@gmail.com
Anna Eklöf <i>Suppleant</i>	Vilhelmsborgvænget 41, 8330 Beder. Tlf. 86 27 70 88 – mob.50 59 58 89	anna.ekloef@gmail.com
Elena Holm Larsen <i>Ad hoc</i>	Skæring Parkvej 496B, 8250 Egå Tlf. 23 48 92 47	ehlcapri@hotmail.com
Ellen Hald Esmann <i>Menigt medlem</i>	Elevvej 13, 8200 Aarhus N. Tlf. 86 23 29 00 – mob.40 29 42 15	ellen@ellenesmann.dk
Else Baden-Jensen <i>Suppleant</i>	Marielunds Allé 23, 8200 Aarhus N Tlf. 86 10 82 10	elsebj@gmail.com
Elsebeth Hansen <i>Suppleant</i>	Mellemtoften 5, 8250 Egå. Tlf. 86 22 04 40.	elsebethhansen@mail.dk
Eva Kullberg <i>Menigt medlem</i>	Kalkærparken 117, 8270 Højbjerg. Tlf. 86 27 84 85 – mob.21 69 82 23	mail@evakullberg.dk
Hans Christrup <i>Menigt medlem</i>	Martin Vahls Vej 18,1, 8000 Aarhus C Tlf.: 86 12 93 80 – mob.40 96 93 80	hanschstrup@mail.dk
Jens Laursen <i>Suppleant</i>	Kirkevænget 60, 8310 Tranbjerg Tlf.: 86 29 35 30	lonelaur@gmail.com
Jørgen Jørgensen <i>Menigt medlem</i>	Byagervej 82T, 8300 Beder Tlf.: 30 13 72 95	Ingjor1@gmail.com
Kirsten Gad <i>Menigt medlem</i>	Julsøvej 164, 8240 Risskov. Tlf. 86 17 20 19	kiga@webnetmail.dk
Kirsti Leth <i>Menigt medlem</i>	Høegh Guldbergsgade 37, 3, 8000 C Tlf.: 86 18 85 15 – mob.40 21 55 86	kml@post.tele.dk
Lone Folmer Nielsen <i>Menigt medlem</i>	Otto Ruds Gade 13,5, 8200 Aarhus N Tlf. 61 16 93 31	l.folmer@hotmail.com
Poul-Henrik Knuhtsen <i>Menigt medlem</i>	Skåde Højgårdsvej 83, 8270 Højbjerg. Tlf. 86 27 40 18	knuhtsen@hotmail.com
Sebastian Jonshøj <i>Ad hoc</i>	Åbyvej 126A, 8230 Åbyhøj Tlf. 61 60 34 01	jonshoej@gmail.com
Søren Bisgaard <i>Menigt medlem</i>	Svanevej 17B, 8240 Risskov Tlf. 86 17 02 16	sbisgaard@webspeed.dk
Uffe Rasmussen <i>Menigt medlem</i>	Nyringen 57, 8240 Risskov Tlf. 21 80 56 20	ufferas@gmail.com